

10. Лепкий Б. Пояснення // Лепкий Б. Писання: У 2 т. – Київ–Ляйпціг: Українська Накладня; Коломия: Галицька Накладня, 1922. – Т. 2. – С. 457–465.
11. Лепкий Б. Про життя і твори Тараса Шевченка. – К.: Україна, 1994. – 176 с.
12. Лепкий Б. Три портрети // Твори: У 2 т. – К.: Дніпро, 1991. – Т. 2. – С. 612–693.
13. Пеленський Є.-Ю. Богдан Лепкий – поет // Богдан Лепкий. 1872–1941. Збірник у пошану пам'яті поета. – Краків–Львів: Укр. вид-во, 1943. – С. 13–32.
14. Турбацький Л. (Переднє слово) // Лепкий Б. З села. – Чернівці: Руська Рада, 1898. – С. 3–4.
15. Франко І. Із секретів поетичної творчості // Франко І. Зібр. творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1981. – Т. 31. – С. 45–119.

ББК 83.3(4Укр) + 83.3(4Укр) 6-8
ББК 83.3 (4 Нім) УДК 82. 436 – 31

Світлана Притолюк, доц. (Тернопіль)

Літературознавчий дискурс Богдана Лепкого та Карла Еміля Францоza

У статті розглядаються літературознавчі студії відомого українського поета та письменника Богдана Нестора Лепкого та німецькомовного письменника Австро-Угорської доби Карла Еміля Францоza з історії української літератури. Підкреслюється спільність підходів у висвітленні окремих аспектів літературної спадщини українського народу, зокрема в осмисленні значущості, естетичної вартості усної народнопоетичної словесності, пісенної спадщини та творчості Тараса Шевченка. Зазначається, що письменницький і перекладацький досвід Лепкого та Францоza розширив їх можливості реценції, аналізу та інтерпретації літературних явищ і знайшов своє вираження в особливій емоційній манері викладу, зорієнтованого на масового читача в Україні та Німеччині.

Ключові слова: Богдан Лепкий, Карл Еміль Француз, Тарас Шевченко, літературознавчий дискурс, українська народна пісня

Svitlana Prytoliuk. Literary discourse of Bohdan Lepkyy and Karl Emil Franzos

The article deals with literary studios from the history of Ukrainian literature of the famous Ukrainian poet and writer Bohdan Nestor Lepkyy and German-speaking writer of the Austro-Hungarian age Karl Emil Franzos. It is emphasized the commonality of approaches in highlighting of certain aspects of the literary heritage of the Ukrainian people, in particular, in understanding the significance and aesthetic value of oral folk poetic literature, the song heritage and works of Taras Shevchenko. Both literary scholars note the originality, richness and genre diversity of samples of the Ukrainian epic, starting with Kyevan Rus, and admire the depth and aesthetic perfection of Shevchenko's works. It is noted that the writing and translating experience of Lepkyy and Franzos has expanded their possibilities of reception, analysis and interpretation of literary phenomena, and has found expression in a special emotional manner of a presentation, oriented to the mass reader in Ukraine and Germany. The German-language works of Franzos in Ukrainian literature introduced the Western reader with its achievements and, as a result, contributed to its popularization in the German-speaking area in the late XIX – early XX century.

Key words: *Bohdan Lepkyy, Karl Emil Franzos, Taras Shevchenko, literary discourse, ukrainian folk songs*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими завданнями. Постаті Богдана Нестора Лепкого і Карла Еміля Францоza об'єднує ряд чинників: по-перше, активна діяльність обох митців, які були громадянами багатонаціональної Австро-Угорської імперії, припадає на кінець XIX — поч. XX століття; по-друге, відомими вони стали не тільки завдяки літературним творам, але й як публіцисти та літературознавці, зокрема, як популяризатори української літератури серед широкої читацької аудиторії за кордоном, адже відомо, що багато своїх праць Богдан Лепкий публікував у Берліні, де працював і займався видавничою справою Францоз. Усі ці факти дають підстави для певного порівняльного аналізу, який допоможе виявити спільні світоглядні та естетичні засади їх наукової діяльності і, таким чином, відкрити новий ракурс презентації

української писемності в літературному просторі Західної Європи в кінці XIX — поч. XX століття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання певної проблеми та виокремлення її невирішених частин. Багатогранна мистецька палітра та наукова спадщина Богдана Лепкого є невичерпним джерелом досліджень різного ґатунку, про що свідчать студії Р.Гром'яка, Ф.Погребенника, М.Жулинського, Г.Заболотної, М.Ільницького, М.Ткачука, О.Царик, О.Костецької, Н.Білик-Лисої, Р.Горака, Л.Голомб, Н.Шумила та ін. Не залишається поза увагою і творчість Карла Еміля Францоza, окремі аспекти якої та публіцистична діяльність розглядаються в працях М.Зимомрі, Л.Цибенко, П.Рихла, Т.Гаврилів, Л.Бораковського та ін. Як показує аналіз актуальних досліджень, наукова діяльність Богдана Лепкого та К.Е.Францоza потребує більш детального розгляду, зокрема в порівняльному ключі.

Мета статті – окреслити специфіку літературознавчого дискурсу Богдана Лепкого та Карла Еміля Францоza як репрезентантів різних культурних парадигм (української, німецької/єврейської), та виявити спільність позицій у висвітленні історії української літератури.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Богдан Лепкий почав працювати в галузі історії літератури ще перед Першою світовою війною, як викладач Ягелонського університету. Поштовхом до цього стали умови, в яких довелося працювати лектору. На початку своєї діяльності він відчув цілковитий брак підручників з історії української літератури, оскільки існуючі той час видання не давали цілісного й об'єктивного погляду на процес розвитку літератури в Україні. І хоча Лепкий не належав до кола знаних тоді літературознавців, вважав своїм обов'язком «поділитися з громадянством досягненням своїх студій і закріпити їх друком» [Лев 1976: 233]. Шлях до цього починався з вивчення історії, добу Київської Русі молодий науковець досліджував ще в Бережанах, готуючись до

перекладу «Слова о полку Ігоревім», а зібраний матеріал став основою першого тому синтетичного огляду рідного письменства під заголовком «Начерк історії української літератури», що вийшов у 1909 році. Другий том, виданий у 1912 році, народився під час праці над «Історією України» Аркаса. Пізніше Лепкий підготував третій том, який згорів в Яремчі, у готелі, де той перебував у 1914 році.

Публікація книги стала подією для викладачів та студентів, котрі на той час користувалися шеститомним підручником Омеляна Огоновського «Історія літератури руской», виданим ще у 1887-1894 роках. У своїй книзі «Наше письменство» Б.Лепкий відзначає багатство цього видання на фактичний матеріал, говорить про нього як про «літературний архів, до якого мусить раз у раз заглядати всякий дослідник літератури», та все-таки, на його думку, «Огоновський, знаменитий граматик, не мав критичного літературно-мистецького хисту й не вмів цей величезний матеріал, який він із таким накладом праці прибирав, улаштувати планово, висуваючи наперед щонайцінніші твори, а менш вартні вміщуючи на дальшій плані. Стару, княжу літературу опрацював він найкоротше і найменш критично» [Лепкий 1941: 126].

У «Начерку історії української літератури» Лепкий одним із перших подає власну концепцію розвитку українського письменства, основою якого є ідея національної самодостатності та єдності народу, котрий зумів зберегти свою духовну культуру протягом століть підневільного існування в межах сусідніх держав. Праця загалом охоплює в шести розділах першого тому огляд усної словесності ще з дохристиянських часів, літературу Княжої доби та «Слова о полку Ігоревім». В 9-ти розділах другого тому Лепкий розглядає історію літератури Київського періоду, епохи гуманізму та реформації Середньої доби, тобто до початку XVI ст. У вступних зауваженнях про методологію літературознавчих пошуків автор згадує школи Гердера та братів Грімів, які розширили обрії літератури, увівши до неї народний епос. Лепкий відзначає також праці французького

вченого І.Тена, який розглядав літературний твір як суспільне явище, детерміноване рядом зовнішніх факторів, наприклад, середовищем, расою, історичним моментом, започаткувавши таким чином культурно-історичну школу. Важливу роль у розвитку літературознавства, на думку Лепкого, відіграла теорія Брюнет'єра, який намагався «примінити загальні закони еволюції, щоби при їх помочи пояснити всілякі появи й переміщення літературних напрямів» [Лепкий 1991: Т1, 5]. Останні десятиліття ХІХ століття Лепкий називає кінцем виключного панування позитивізму: «На місце досліду й обсервації поставлено інтуїцію... Почалося нехтування пожиточности літератури, а всю вагу покладено на її значення естетичне, на штуку для штуки, на те, щоби вона розвивала вроджену чоловікові охоту стреміти щоби раз дальше до вічного й безконечного ідеалу краси й добра» [Лепкий 1991: Т1, 6]. Разом із тим, дослідник зазначає, щоби не всі літературні твори вкладаються в прокрустове ложе якихось певних теорій, оскільки для них немає шаблону», тому істориків літератури не залишається нічого іншого, як «нотувати явища літературні та подавати свої власні вражіння» [Лепкий 1991: Т1, 6].

Визначаючи «провідну гадку» свого дослідження, Богдан Лепкий зізнається: «Найбільше промовляло би мені до серця завдання розслідити, як почуття естетичне об'являлося в нас у творах словесних (говорених і писаних), як розвивалося у них чуття та як росла уява, значиться безумовним постулатом літератури покласти красу, до котрої рветься дух людський, докази якої дав і наш нарід у своїх прекрасних піснях. Але ж тоді я мусів би відкинути не тільки «Руську Правду», але й літописи (за винятком деяких частин) і «Паломник», і чимало полемічних творів — словом багато того, щоби дотепер належало до літератури і чого певно не один шукав би в моїй книжці. Натомість мусів би я висунути на чоло літератури аж до Шевченка «Слово о полку Ігоревім» та розширити літературу усну — значить написав би не підручник для загалу, тільки книжку для тих, хто годиться з моїм поглядом» [Лепкий 1991: Т1, 22-23].

Розуміючи естетичну природу літератури і виявляючи схильність до її естетичного аналізу, Богдан Лепкий водночас усвідомлював суспільну обмеженість такого підходу в конкретних історичних умовах і в своїх дослідженнях, котрі адресував широкому загальному читачів, підкреслював громадське звучання творів літератури, їх роль в національній культурі.

Істрію розвитку української літератури Богдан Лепкий починає з опису усної народної творчості, яка є віддзеркаленням культури народу ще з дохристиянських часів, і яка є свідченням того, «що була у нас в передхристиянській добі поезія, і то високо артистична, з виробленими формами, прикрасами, фігурами, зі своєрідним складом» [Лепкий 1991: Т1, 54].

Лепкий підкреслює животворчу силу народної пісні, яка є невичерпним джерелом мудрості й краси, яка акумулює всі найцінніші якості благородної душі народу. Вважаючи народну пісню невід'ємною частиною нашої культури, вчений наголошує на її ролі як консолідуючого чинника: «Пісні, в яких виявляються погляди українців на природу й віру, на життя в добі Княжій, на гніт і неволю під ворожою владою – знають по всій Україні, а це свідчить, що нарід наш мимо кордонів, відчуває себе окремим тілом, з однаковими звичаями, споминами, симпатіями та антипатіями» [Лепкий 1991: Т1, 12-13].

На тлі культурно-історичних процесів Богдан Лепкий дає системний огляд проповідницьких творів Іларіона, Кирила Туровського, Кліма Смолятича, пам'яток агіографічного письменства, зокрема Феодосія Печерського, Якова Мниха, Нестора, авторів Печерського Патерика. Автор праці знайомить нас із паломницькою літературою, повчально-проповідницькою та літописною. Останній розділ першого тому свого «Начерку» автор присвячує «Слову о полку Ігоревім», яке він вважає «не тільки найкращою нашою поемою з дотатарської доби, але взагалі найсильнішим і наймогутнішим висловом думки й чуття» [Лепкий 1991: Т1, 268]. Як поет, Лепкий відчуває красу і неповторність

майстерного витвору українського письменства: «Це справді твір світової слави», — стверджує він [Лепкий 1991: Т1, 308]. Народнопоетична основа літературного твору є запорукою його високої естетичної та ідейної вартості. «Тільки там, — твердить вчений, — де письменник не стане виключно на становищу книжнім, а лучить у собі світогляд люду з духом інтелігенції, пісню з книжкою, плуг з мечем, тільки там, де поруч літературних фраз приходять до слова язик народній, вицвітає такий буйний, запахучий і розкішний квіт, як наше «Слово о полку Ігоревім» [Лепкий 1991: Т1, 316].

Лепкий тонко відчуває красу архітвору давнього українського письменства. Аналізуючи зміст, ідею та форму «Слова...», він виступає як митець, обдарований талантом художника: «Хто любить і розуміє голос давнини, най сяде в тіні того дерева мисли, най наставить уха і відчинить серце, а може відчує, як ген далеко шумить степова трава, як в грізну чорну ніч незвісними дорогами сунуться в сталь закуті Ігореві війська, як лисиці брешуть на їх червоні щити, як виє пажерливий вовк, як бог тьми, Див, кидається з дерева на землю і як хоробрий неустрашимий князь взиває: «На Дон, Дон нас кличе! Ходім голову положити за рідну землю, або шоломом напитися з Дону»... Крізь пропасті віків, крізь недолі гомонить ще й нині сей сильний, чистий, довговічний голос» [Лепкий 1991: Т1, 309]. Феномен краси літературного твору автор сприймає крізь призму власних почуттів, що яскраво проявляється в особливостях стилю Лепкого як історика літератури.

Серед праць, присвячених класикам української літератури, найвагомішою є монографія про Тараса Григоровича Шевченка. У передмові до повного видання творів Шевченка в п'яти томах (Київ – Лейпцг, 1919 р.), що становила собою ґрунтовне дослідження у двісті сорок сторінок, Лепкий детально описав життя і творчість великого українського митця, доповнивши свою розповідь цитатами із його творів та спогадами друзів і знайомих. Усвідомлюючи світову велич поета, Лепкий пише: «Він слово зробив наше струною, що грає, і мечем, що рубає, універсальним

інструментом наших думок і почувань, а визволивши його з рабських оков блазня-веселуна і наймита-послугача, поставив на сторожі спочатку окремішності національної, а далі й незалежності державної» [Лепкий 1994: 161].

Визначаючи загалом характерні риси українського художнього слова в одному із своїх нарисів, опублікованих в Німеччині, Лепкий емоційно констатує: «Ідея любові ближнього, кохання вітчизни, визволу із соромної неволі лунала заодно в нашій літературі, а щирість вислову і чистість тону надавали їй особливої вартості. Українську літературу чути не чорнилом, а теплою, сердечною кров'ю» [Лепкий 1915: 23]

Таким чином, у своїх наукових працях Лепкий виступає у двох іпостасях — вченого і письменника, що надає стилю його викладу емоційності й виняткової чутливості. Творче обдарування митця сприяло глибшому осягненню внутрішнього світу майстрів слова й допомогло помітити риси, менш знані літературному критикові, але більш відчутні ним як поетом. Ця обставина зближує його праці із публікаціями Карла Еміля Францоza, письменницьке обдарування якого вилилося не тільки у великій кількості прозових творів та поезії, але й у літературознавчих студіях.

Серед праць К.Е.Францоza, присвячених українській літературі, найбільшої уваги заслуговують нариси «Народна пісня малоросів» («Das Volkslied der Kleinrussen»), «Література малоросів» («Die Literatur der Kleinrussen»), «Малороси та їхній співець» («Die Kleinrussen und ihr Sänger»), «Тарас Шевченко» («Taras Schewtschenko»), оприлюднені німецькою мовою в Берліні у збірці «Від Дону до Дунаю» («Vom Don zur Donau») спочатку в редакції 1878 року, пізніше у 1888 році. Відомий перекладач творів Францоza П.Рихло у передмові до українського видання зазначив: «Як просвітителі і гуманіст, Француз намагався відкрити читачам німецькомовного регіону минуле і сучасне українського народу, щоб заповнити існуючі тут білі плями. Його характеристики історичної долі українців, яких він, згідно з тодішньою традицією, називає малоросами (в

перекладі ця авторська особливість зберігається, оскільки вживання сучасної самоназви «українці» було б невиправданою модернізацією Францозового тексту), стислі, але достовірні й науково об'єктивні» [Рихло: 2010, 11].

Збірка “Від Дону до Дунаю” призначалася для німецькомовної аудиторії і мала в той час велике значення, оскільки була однією із небагатьох книг, в якій описувалась пісенна культура українського народу німецькою мовою. Француз поставив за мету розповісти західному читачеві про неповторність й мелодійну барвистість українського фольклору. З великим захопленням він описує неперевершене багатство української пісні: «Народна пісня малоросів» — писав я у першому томі — «є найкращим і найвеличнішим з усього, що створив народний дух». Вона не тільки може витримати порівняння з народною піснею будь-якого іншого слов'янського племені, вона перевершує більшість із них ніжністю, багатством і глибиною почуття, а своїм числом і милозвучністю перевершує їх усі» [Француз 2010: 135]. Розмірковуючи про пісенне розмаїття української народної пісні, Француз щоразу акцентує на відмінностях між росіянами на українцями, котрі виявляються в рисах характеру, манерах поведінки та світогляді: «Крута й глибока прірва пролягла поміж ним і великоросом крізь усе, що може розділяти народи: мову, національний тип і народний характер» [Француз 2010: 136].

Із великої кількості народних пісень Француз виділяє передусім думи, до яких зараховує такі різновиди, як розбійницькі пісні та жіночі пісні, і танцювальні пісні, найважливішими з яких він вважає коломийки. Серед основних мотивів автор звертає увагу на патріотизм, волелюбність і героїчну тематику. У любовних піснях його увагу привертають моральні засади української пісні: «В той час, як пісня великоросів не тільки рясніє цинічними висловами, й не вихваляє у жінці нічого іншого, окрім вроди, ця пісня уславлює насамперед чесноти: її вірність, її саможертвовну любов до дітей, її мужність у боротьбі й

самозбереженні; вона є супутницею чоловіка, його найкращою подругою» [Француз 2010:149].

Варто відзначити, що ця розвідка носила фаховий характер, оскільки ґрунтувалася не тільки на його власних висновках, а спиралася на дослідження російських та українських фольклористів, зокрема таких як Пипін, Костомаров, а також німецького дослідника Фрідріха Боденштедта «Поетична Україна» («Poetische Ukraine», 1845 року).

Нарис “Література малоросів”, що був опублікований у другому виданні збірки «Від Дону до Дунаю» (1888) — перша на Заході й найбільш змістовна розвідка про українську літературу, починаючи із часів духовного розквіту Київської Русі. Француз указує на її жанрове та тематичне багатство, говорить також про російських письменників, що використовували українську тематику (Г. Державін, М. Гоголь, М. Херасков, Г. Данилевський), пояснює обставини зародження української школи в польській літературі (А. Мальчевський, С. Гоцинський, Т. Падура, А. Гроза). Заслужують на увагу його висловлювання про Г. Сковороду, І. Котляревського, Т.Г.Шевченка, П. Гулака-Артемовського, Г. Квітку-Основ'яненка, Є. Гребінку, Марка Вовчка, І. Нечуя-Левицького, М. Шашкевича, І. Франка, Панаса Мирного, М.Старицького. Хоча стаття була дещо загальною і мала ряд вад, вона відіграла важливу роль у популяризації української літератури за кордоном, зокрема у німецькомовному середовищі.

У нарисі Француз наполегливо підкреслив самотність і багатство літератури українців ще з давніх часів: «Саме вони були тими, хто приніс Півночі й Сходові християнство; у їхньому середовищі розквітли, під благодотворним впливом нового вчення, під оживляючим подихом невинної історії, епос та літописи; невдовзі сюди додалися риторика і легенда. «Слово про Ігорів похід», «Літопис» Нестора, «Патерикон» Києво-Печерської лаври, проповіді Кирила Туровського є малоруськими мовними пам'ятками, які відзначаються своєю вільною, свіжою силою і

наївністю» [Француз 2010: 185]. Як людина із тонким художнім відчуттям, він щиро захоплювався давньою писемністю українців, наголошуючи на її винятковості й естетичній довершеності: «Жоден інший старослов'янський епос не може зрівнятися зі «Словом про Ігорів похід», а таке явище, як «Літопис» Нестора, ми заледве зустрінемо десь на подібному освітньому рівні» [Француз 2010: 185]. Прикметним є те, що Француз щоразу супроводжує опис літературних процесів коментарями певних історичних подій, в якій не приховано симпатію до українців і не зовсім прихильне ставлення до їх північного сусіда.

Нарис “Тарас Шевченко”, опублікований у другому виданні збірки «Від Дону до Дунаю» (1888), становив собою доповнений варіант статті «Малороси та їх співець», що побачила світ у першому виданні, і став однією з найперших розвідок про Шевченка, що з'явилися німецькою мовою у Західній Європі. Карл Еміль Француз визнає неперевершений талант генія українського народу, котрий розквіт в складних умовах царського режиму: «В особі Тараса Шевченка був повільно замордований не тільки найбільший співець свого народу, але й поет найвищої, абсолютної естетичної проби» [Француз 2010: 167]. Він зізнається у своїй неспроможності передати красу оригіналу Шевченкового слова і констатує складність завдання, перед яким опиняються навіть найдосвідченіші перекладачі, оскільки «це є одним із найважчих завдань перекладацького мистецтва, не кажучи вже про нашу мову, дух якої настільки далекий від малоруської — цього найчистішого й найдавнішого пагону слов'янської мовної сім'ї, — як і німецький та слов'янський способи мислення загалом». [Француз 2010: 167].

Із жалем Француз зазначає, що на той час нікому не вдалося із достатньою майстерністю перекласти німецькою поезію Шевченка. Він згадує переклади Йоганна Георга Обріста та Лео Габермана, яким навіть наближено не вдалося передати звучання шевченкової поезії. Він підкреслює її близькість із народною піснею: «Ушляхетнена, поглиблена народна поезія — та охарактеризував би я твори Шевченка»

[Француз 2010: 171]. Француз зазначає, що Шевченкова лірика є естетично довершеним зразком поетичного слова, що коріниться в народному епосі: «Шевченко зберігає примітивну силу, елементарну первозданність народної мови, проте глибинний дух, благородніше серце виражається інакше, ніж маса. І оскільки він геній, то відповідно, й коло його почувань є багатограннішим і глибшим, його знання людського серця ґрунтовнішими, і він багатший у нюансах. І до цього всього долучається, зрештою, — я називаю це останнім, але вважаю його не менш важливим – мистецтво композиції, особливо в поемах та соціальних жанрових картинах» [Француз 2010: 172]. Його вражає універсальність генія, жанрова довершеність усіх зразків його творчості, незалежно від тематики: «Політичний глашатай свободи дивує нас так само, як і епік; співець кохання не менше, ніж чоловік, який зумів утілити в художній соціальні відносини. Все це легко мовиться, проте за цим ховається набагато більше, ніж спроможний охопити побіжний погляд» [Француз 2010: 169].

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок. Таким чином, К.Е.Француз один із перших у кінці ХІХ ст. привернув увагу німецькомовного світу до української літератури, народнописенної творчості українців, підкреслив багатство, красу та оригінальність народної поезії й довів, що вона посідає одне із чільних місць в культурній палітрі світу. Як можна побачити, акценти, які Француз розставляє у висвітленні української писемності та творчості Тараса Шевченка, зближує його із специфікою рецепції Богдана Лепкого, визначальними рисами котрої є переважання естетичної домінанти, де поряд із позитивістським описом застосовується імпресіоністична манера письма.

Література:

Лев 1976: Лев Василь. Богдан Лепкий. 1872-1941. Життя і творчість // Записки ЗНТШ / Василь Лев. — Нью-Йорк-Париж-Сідней-Торонто, 1976. — Т. СХСІІІ – 400с.

Лепкий 1991: Лепкий Богдан. Начерк історії української літератури. Фотопередрук з післямовою О. Горбача / Богдан Лепкий. — Мюнхен, 1991. — Т.І. — 333с.

Лепкий 1991: Лепкий Богдан. Начерк історії української літератури. Фотопередрук з післямовою О. Горбача / Богдан Лепкий. — Мюнхен, 1991. — Т.ІІ. — 272с.

Лепкий 1941: Лепкий Богдан. Наше письменство. Короткий огляд української літератури від найдавніших до теперішніх часів / Богдан Лепкий. — Краків: Укр. вид-во, 1941. — 133с.

Лепкий 1994: Лепкий Богдан. Про життя і твори Тараса Шевченка / Богдан Лепкий. — К.: Україна, 1994. — 173с.

Лепкий 1915: Лепкий Богдан. Чим жива українська література?// З історії української літератури / Богдан Лепкий. — Відень, 1915. — С.3 - 23

Рихло Петро. Український меридіан Карла Еміля Францоца // Француз Карл Еміль. Ucrainica. Культурологічні нариси / Пер. з нім., передмова і коментар Петра Рихла. — Чернівці: Книги – XXI, 2010. — 292 с.

Француз Карл Еміль. Ucrainica. Культурологічні нариси / Пер. з нім., передмова і коментар Петра Рихла/ Карл Еміль Француз. — Чернівці: Книги – XXI, 2010. — 292 с.

УДК 821.161.2

О.М. Ткачук, к. філол. н., доц.

Творчість Т.Шевченка в літературно-критичному дискурсі Б.Лепкого

У статті аналізується праця Б.Лепкого «Про життя і твори Тараса Шевченка» як вияв естетичних та суспільних поглядів автора. Висвітлюється прочитання Б.Лепким антиколоніального пафосу творів поета, його зауваження щодо композиції поем, висока оцінка майстерності образів та живописності поетичних картин та своєрідність інтерпретації відомих творів. Розглядаються особливості викладання форм біографії митців, використання джерел, авторські оцінки суспільно-політичного контексту творчості.